

ODPIS

Sygn. akt VIII U 1187/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant p.o stażysty M. B. (1)

przy udziale Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) Spółka z o.o. w P.

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2017 r. w Poznaniu

odwołania **W. B.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia decyzja z 27.04.2016r. nr (...), znak: (...)

w sprawie **W. B.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

1. zmienia zaskarżoną decyzję w zakresie tiret czwartego w ten sposób, że ustala, iż w okresie od dnia 1 października 2015 roku W. B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu jako pracownik płatnika składek Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Spółka z o.o. w P.,

2. zasądza od organu rentowego na rzecz Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Spółka z o.o. w P. kwotę 180 złotych (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 kwietnia 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II oddział w P., na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej: ustawa o sus) w zw. z art. 83 § 1 kc, stwierdził, że W. B. u płatnika składek Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe (...) Sp. z o.o. (dalej: P.H.U. (...) Sp. z o.o.):

- od 1 marca 2011 r. do 30 września 2012 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia,

- od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu jako pracownik z tytułu umowy o pracę,
- od dnia 1 października 2013 r. do nadal podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia z miesięczną podstawą wymiaru składek w wysokości 100 zł,
- od dnia 1 października 2015 r. do nadal nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu jako pracownik z tytułu umowy o pracę.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż W. B. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w okresie od 1 marca 2011 r. do 30 września 2012 r., od 1 października 2013 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz od 1 września 2015 r. do 30 września 2015 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenie. Płatnik dokonał zgłoszenia w/w do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r. oraz od 1 października 2015 r. do nadal na pełen etat. Płatnik składek złożył także dokumenty rozliczeniowe z wykazaniem podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne od stycznia 2014 r. do października 2015 r. w kwocie 100 zł, w listopadzie i grudniu 2015 r. w kwocie 3.800 zł oraz w styczniu i lutym 2016 r. w kwocie 0 zł. W dokumentach za okres od 1 grudnia 2015 r. do 2 lutego 2016 r. płatnik składek wykazał, iż zostało wypłacone wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy ze środków pracodawcy, a od 3 lutego 2016 r. zostało złożone roszczenie o zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego w związku z ciążą.

Organ rentowy zaznaczył, iż w okresie zgłoszenia do ubezpieczeń z tytułu umowy zlecenie w dokumentach rozliczeniowych wykazywana była podstawa wymiaru składki w wysokości 100 zł, a od 1 października 2015 r. z tytułu umowy o pracę w wysokości 3.800 zł. Ponadto czynności, które wykonywana ubezpieczona zgodnie z umowami zlecenia z dnia 1 marca 2011 r., z dnia 1 lipca 2011 r., z dnia 1 stycznia 2012 r., z dnia 1 października 2013 r., z dnia 1 stycznia 2014 r., z dnia 1 stycznia 2015 r. są tożsame z zakresem obowiązków do umowy o pracę z dnia 1 października 2015 r. W. B. jest także jedynym pracownikiem zatrudnionym na stanowisku dziennikarza, na umowę o pracę. W dniu podpisania umowy o pracę ubezpieczona była w 16 tygodniu ciąży. W toku postępowania wyjaśniającego płatnik składek wskazywał, iż powodem ponownej zmiany z umowy zlecenie na umowę o pracę była wyrażona chęć pracownicy do powrotu do pracy w pełnym wymiarze czasu pracy uzasadniona oddaniem dziecka do przedszkola. Z zaświadczenia wydanego przez Przedszkole Nr (...) w P. wynika, iż A. B. uczęszcza na zajęcia od 1 września 2015 r. Natomiast rekrutacja do przedszkoli publicznych odbywa się od marca danego roku, a zatem ubezpieczona posiadała wiedzę czy dziecko będzie od nowego roku szkolnego uczęszczać do przedszkola. Nie uzasadnia to zatem podpisania umowy dopiero od 1 października 2015 r. W ocenie organu przedstawione okoliczności wskazują, iż zamiana tytułów ubezpieczenia, tj. rozwiązanie umowy zlecenia i zawarcie umowy o pracę między płatnikiem składek a W. B. było czynnością pozorną. Podstawa wymiaru składek z tytułu umowy zlecenie znacznie odbiega od umowy o pracę, a z przedstawionych dokumentów nie wynika, iż zakres obowiązków został rozszerzony. Osoby, które mają zastępować w/w są zatrudnione na podstawie umowy o dzieło lub odbywają praktyki w redakcji. Ponadto część zadań przejął płatnik, co może wskazywać, że nie było potrzeby zatrudniania pracownika na podstawie umowy o pracę na pełen etat. W konsekwencji organ rentowy uznał, iż praca od 1 października 2015 r. była wykonywana w ramach umowy zlecenie, a nie w ramach stosunku pracy i z tego tytułu podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu. Nadto wykorzystanie umowy o pracę jako podstawy do ubezpieczenia było świadomym wprowadzeniem w błąd organu rentowego. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 18 maja 2016 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **W. B.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez uznanie, iż od dnia 1 października 2015 r. do nadal podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu jako pracownik z tytułu umowy o pracę.

Uzasadniając wskazała, iż w R. T. K. pracuje od 2009 r. na umowę zlecenie oraz umowę o dzieło. Natomiast zmiana umowy zlecenie na umowę o pracę od 1 października 2012 r. była podyktowana większą ilością wykonywanych przez

odwołującą zadań oraz trzyletnim okresem współpracy. Odwołująca w tym czasie nabyła doświadczenie i mogła już pracować jako samodzielny dziennikarz. W dniu 13 lutego 2013 r. W. B. urodziła pierwsze dziecko. Ponowna zmiana na umowę zlecenie od 1 października 2013 r. wynikała z mniejszej liczby zadań, które była w stanie wykonywać z uwagi na wychowywanie małego dziecka oraz godziny spędzane w redakcji. Gdy córka poszła do przedszkola, odwołująca mogła wrócić do pracy na pełen etat. Od 1 października 2015 r. została podpisana umowa o pracę. W grudniu 2015 r. odwołująca przerwała pracę z uwagi na niedoczynność tarczycy. Nie mogła wówczas kontynuować pracy. Obecnie odwołująca jest w trakcie leczenia. W. B. zaznaczyła również, iż jej zakres obowiązków jako zleceniobiorcy to organizacja pracy redakcji. Natomiast z tytułu umowy o pracę przygotowywała materiały do (...) i (...) pod ręką”, produkowała program (...) i „(...)”, a także redagowała artykuły do Gazety (...) oraz pozyskiwała reklamodawców dla R. telewizji Kablowej. Zakres obowiązków wynikający z umowy o pracę był daleko szerszy. Odwołująca podkreśliła, iż pracowała w firmie od 6 lat i zawsze wywiązywała się z ze swoich obowiązków. W trakcie zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia, odwołująca miała również podpisana z pracodawcą umowę o dzieło, której wynagrodzenie kształtowało się w różnych kwotach w zależności od wykonanych zadań. /vide odwołanie k. 2-4 akt/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację prawną i faktyczną, jak w zaskarżonej decyzji. /vide odpowiedź na odwołanie k. 7-8 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. B. urodziła się dnia (...) W 2009 r. ukończyła studia na Uniwersytecie im. A. M. w P. na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej, a w 2010 r. ukończyła studia podyplomowe na Uniwersytecie Ekonomicznym w P. na Wydziale Ekonomii w zakresie public relations.

dowód: akta osobowe (k. 32)

(...) Sp. z o.o. (KRS nr (...)) mieści się w P. na Osiedlu (...). Prezesem zarządu spółki jest S. O.. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. działalność wydawnicza, poligraficzna, sprzedaż hurtowa realizowana na zlecenie, badanie rynku i opinii publicznej, inna działalność artystyczna i rozrywkowa, działalność związana ze sportem, pozostała działalność rekreacyjna, telewizja kablowa, produkcja filmów i nagrań wideo, działalność radiowa i telewizyjna.

dowód: odpis KRS (k. 39-42)

Dnia 1 marca 2011 r. odwołująca została zatrudniona w P.H.U. (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy zlecenie. Umowa została zawarta do dnia 30 czerwca 2011 r. Do obowiązków odwołującej jako zleceniobiorcy należało: zapewnienie prawidłowej komunikacji wewnętrznej w obrębie redakcji (...), dbanie o porządek w dokumentacji wewnątrzredakcyjnej związanej z tworzeniem audycji oraz zapewnienie prawidłowego przepływu informacji w obrębie redakcji, wydawanie uprzednio ustalonych wydań audycji (...) oraz wykonywanie innych poleceń przełożonych związanych z funkcjonowaniem redakcji (...).

Kolejne umowy zlecenie zostały zawarte z odwołującą:

- w dniu 1 lipca 2011 r. na okres do 31 grudnia 2011 r.,
- w dniu 1 stycznia 2012 r. na okres do 31 grudnia 2012 r.

W tym samym czasie z odwołującą były zawierane także umowy o dzieło, których przedmiotem było przygotowanie konkretnych materiałów prasowych.

W związku z zawartymi umowami odwołująca przygotowywała (...), których wydawca był K. C. oraz programy (...) i (...). Swoje obowiązki odwołująca wykonywała nie tylko w redakcji na os. (...), ale również w terenie. Miała elastyczne godziny pracy.

dowód: umowy zlecenie (k. 24, 27); umowy o dzieło (k. 25); zeznania odwołującej (k. 92)

Umowę zlecenie obowiązującą od dnia 1 stycznia 2012 r. strony rozwiązały za porozumieniem stron z dniem 30 września 2012 r.

Na podstawie umowy o pracę z dnia 28 września 2012 r. odwołująca została zatrudniona w P.H.U. (...) Sp. z o.o. na czas określony od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku dziennikarza. Wynagrodzenie odwołującej zostało ustalone w wysokości 3.300 zł.

Do zakresu obowiązków odwołującej należało przygotowywanie materiałów telewizyjnych do audycji (...) (minimum 6 na tydzień) i „(...)” (minimum 2 na tydzień); zbieranie materiałów dziennikarskich, realizowanie innych tematów zleconych przez Redaktora Naczelnego R. Telewizji (...) oraz realizowanie dodatkowo jednej zleconej przez Redaktora Naczelnego audycji telewizyjnej w miesiącu.

Dnia 1 października 2012 r. odwołująca odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Dnia 26 września 2012 r. odwołująca otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku dziennikarza.

W ramach zawartej umowy o pracę odwołująca pracowała w stałych godzinach od 9.00 do 16.00 lub 17.00, a czasem także w weekendy. Przygotowywała audycje (...) i „(...)”. Odwołująca pracowała do grudnia 2012 r., a dnia (...) urodziła córkę A..

dowód: karta badania profilaktycznego (k. 15); skierowanie na badania (k. 16); orzeczenie o stanie narządu wzroku (k. 17); zeznania odwołującej (k. 92)

Dnia 30 września 2013 r. pracodawca wystawił odwołującej świadectwo pracy, w którym wskazał, iż była zatrudniona od 1 października 2012 r. do 30 września 2013 r.

Po zakończeniu urlopu macierzyńskiego, odwołująca od 1 października 2013 r. do końca września 2015 r. była zatrudniana w P.H.U. (...) Sp. z o.o. na podstawie umów zlecenie. Takie umowy zawarto w dniach 1 października 2013 r., 1 stycznia 2014 r. i 1 stycznia 2015 r. W ramach tych umów obowiązkiem odwołującej było zapewnienie prawidłowej komunikacji wewnętrznej w obrębie redakcji (...), dbanie o porządek w dokumentacji wewnątrzredakcyjnej związanej z tworzeniem audycji oraz zapewnienie prawidłowego przepływu informacji w obrębie redakcji, wydawanie uprzednio ustalonych wydań audycji (...) oraz wykonywanie innych poleceń przełożonych związanych z funkcjonowaniem redakcji (...).

Odwołująca zdecydowała się na zawarcie w/w umów z uwagi na elastyczny czas pracy oraz fakt, iż córka w tym czasie chodziła do żłobka na 4 godziny dziennie. Odwołująca pracowała w godzinach od 11.00 do 15.00 oraz czasami w weekendy. Przygotowywała (...), „(...)”, (...). Pisała również do Gazety (...). Po odejściu K. C., odwołująca została wydawcą (...) wraz z J. I..

Zawarcie z odwołującą umowy zlecenie wynikało także z niepewnej sytuacji finansowej spółki na przyszłość, gdyż kończy się okres, na który została przyznana koncesja, jak również zmniejszono wysokość środków finansowych.

dowód: umowy zlecenie (k. 27); zeznania odwołującej (k. 92), zeznania płatnika składek – członka zarządu S. O. (k. 92)

Od dnia (...) córka odwołującej uczęszczała do Przedszkola nr (...) w P.. Odwołująca uznała wówczas, iż jest to właściwy okres do powrotu do pracy w „normalnych” godzinach.

Z dniem 1 października 2015 r. odwołująca ponownie została zatrudniona w P.H.U. (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę na czas określony od 1 października 2015 r. do 30 kwietnia 2016 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku dziennikarza, za wynagrodzeniem w kwocie 3.800 zł. Zawarcie umowy o pracę na czas określony wynikało z nadal niepewnej sytuacji finansowej pracodawcy.

Do zakresu obowiązków odwołującej w ramach zawartej umowy o pracę należało przygotowanie, redagowanie i korekta materiałów prasowych przeznaczonych do publikacji w Gazecie (...) – poszukiwanie tematów oraz pisanie artykułów prasowych na zlecenie Redaktora Naczelnego Gazety (...), a także przygotowanie materiałów telewizyjnych przeznaczonych do emisji w R. Telewizji (...), w tym: informacje (news) do audycji (...) (minimum 4 na tydzień) i „(...)” oraz tworzenie (produkcja i postprodukcja) audycji (...) i audycji „Trening dla każdego”. Dodatkowo do obowiązków odwołującej należy poszukiwanie reklamodawców oraz negocjowanie z nimi umów.

W dniu 2 października 2015 r. odwołująca odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. W tym samym dniu otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku dziennikarza, praca przy komputerze. W trakcie badania wykonywanego przez lekarza medycyny pracy odwołująca podała, iż jest w 15 tygodniu ciąży oraz wskazywała na pojawienie się problemów z tarczycą. Powyższe nie stanowiło przeciwwskazań do wystawienia zaświadczenia o zdolności do pracy, zwłaszcza, że odwołująca nie przyjmowała żadnych leków z powodu niedoczynności tarczycy.

Odwołująca pracowała w godzinach od 7.30 do 15.00 oraz w weekendy. Pełniła obowiązki wydawcy oraz miała obowiązek pozyskiwania reklamodawców, prowadzenia rozmów oraz oferowania reklam. Spółka uznała wówczas, że istotne jest powierzenie obowiązków związanych z poszukiwaniem reklamodawców konkretnej osobie. Za artykuły publikowane w Gazecie (...) odwołująca nie otrzymywała dodatkowego wynagrodzenia. Swoje obowiązki wykonywała nie tylko w redakcji, ale również w terenie.

W tym czasie w telewizji było trzech dziennikarzy: odwołująca, J. I. i F. B., a także trzech operatorów: D. S., T. M. i K. Ć..

dowód: umowa o pracę w aktach osobowych (k. 32); zeznania świadków: A. G. (k. 60), F. B. (k. 60), D. S. (k. 60), M. B. (2) (k. 60); zeznania odwołującej (k. 92); zeznania płatnika składek – członka zarządu S. O. (k. 92)

Już w okresie wakacji letnich 2015 r. odwołująca wiedziała o ciąży. Pojawiły się wtedy problemy związane z tarczycą, które po raz pierwszy ujawniły się w trakcie karmienia piersią córki A.. W trakcie wizyty lekarskiej dnia 2 października 2015 r. u odwołującej potwierdzono ciążę w 16 tygodniu. Przewidywany termin porodu ustalono na dzień 18 marca 2016 r. Z kolei w badaniu przeprowadzonym przez endokrynologa potwierdzono niedoczynność tarczycy. Lekarz zalecił także przyjmowanie leków.

Od 1 grudnia 2015 r. odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą z uwagi na występujące bóle podbrzusza, krwawienia oraz skrócenie szyjki macicy.

Dnia 23 marca 2016 r. odwołująca urodziła córkę O..

dowód: konsultacja z dnia 02.10.2015 r. w aktach organu rentowego; dokumentacja endokrynologiczna (k. 23); zeznania odwołującej (k. 92)

W zeznaniu podatkowym PIT-11 za 2015 r. odwołująca wykazała przychód ze stosunku pracy w kwocie 7.600 zł.

dowód: PIT-11 (k. 28, 62)

P.H.U. (...) Sp. z o.o. wykazała w zeznaniach podatkowych następujące dane:

- w roku 2012 – przychód w kwocie 1.365.013,56 zł, dochód w kwocie 26.000,64 zł,
- w roku 2013 – przychód w kwocie 1.283.001,47 zł, dochód w kwocie 5.651,35 zł,
- w roku 2014 – przychód w kwocie 1.186.656,02 zł, dochód w kwocie 23.049,65 zł,
- w roku 2015 – przychód w kwocie 1.148.307,09 zł, dochód w kwocie 63.348,52 zł.

dowód: zeznania podatkowe w aktach organu rentowego

Od września 2016 r. odwołująca powróciła do pracy, na podstawie umowy o pracę.

dowód: zeznania świadka M. B. (2) (k. 60); zeznania odwołującej (k. 92)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie **dokumenty** zgromadzone w aktach pozwanego organu rentowego oraz aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej przez prawo formie. Nadto dokumenty te nie były kwestionowane przez strony procesu, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Fakt niekwestionowania przez strony treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił nadto na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Sąd uznał za wiarygodne **zeznania świadków** F. B., D. S. i M. B. (2), które korespondowały z zeznaniami odwołującej W. B. w zakresie faktycznie wykonywanych przez odwołującą czynności związanych z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę od 1 października 2015 r. Świadkowie potwierdzili, iż pracując na podstawie umowy zlecenia od 1 października 2013 r. do końca września 2015 r. oraz na podstawie umowy o pracę od dnia 1 października 2015 r. odwołująca wykonywała swoje obowiązki zarówno w redakcji, jak i w terenie. Przygotowywała w tym czasie kilka programów. Świadek M. B. (2) potwierdził także, iż w czasie trwania umowy zlecenie, odwołująca mniej czasu spędzała w pracy. Natomiast w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę odwołująca miała więcej obowiązków, w związku czym jej czas pracy był dłuższy.

Jako wiarygodne Sąd ocenił także zeznania świadka A. G., która potwierdziła, iż ciąża w 15 tygodniu oraz niedoczynność tarczycy nie stanowiły przeciwwskazań do wystawienia zaświadczenia o zdolności do pracy, a w konsekwencji podjęcia zatrudnienia.

Sąd ocenił jako wiarygodne **zeznania odwołującej i płatnika składek – członka zarządu S. O.** Zeznania te były rzeczowe, spontaniczne, szczere i zgodne z wiarygodnymi dokumentami zgromadzonymi w sprawie oraz korespondowały z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Zeznający wskazali, iż zakres obowiązków wynikający z umów zlecenie i umów o dzieło był mniejszy niż obowiązki wynikające z umowy o pracę. S. O. potwierdził, iż przed zawarciem umowy o pracę z dnia 1 października 2015 r. odwołująca nie zajmowała się poszukiwaniem reklamodawców. Zawierając z odwołującą nową umowę o pracę uznał za zasadne powierzenie jej w/w obowiązków, gdyż spółka wcześniej nie przykładła do tego wagi. Chciał też aby obowiązki związane z poszukiwaniem reklamodawców objęła konkretna osoba. S. O. wskazywał także, iż zawarcie z odwołującą umowy o pracę wynikało z obopólnych uzgodnień oraz uważał za korzystniejsze zatrudnienie w/w na podstawie umowy o pracę. Odwołująca wskazywała przy tym, iż zawarcie umowy zlecenia od 1 października 2013 r. było spowodowane tym, że miała elastyczny czas pracy i mogła opiekować się córką. Uważała także zawarcie umowy zlecenie za korzystniejsze niż obniżenie wymiaru czasu pracy w ramach umowy o pracę.

Sąd zważył, co następuje:

Bezsporne było to, że dnia 1 października 2015 r. doszło do podpisania umowy o pracę, na podstawie której W. B. miała wykonywać obowiązki dziennikarza w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 3.800 zł brutto miesięcznie na rzecz płatnika składek P.H.U. (...) Sp. z o.o. Bezsporne było także to, że płatnik składek zgłosił odwołującą do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego jako pracownika na druku (...) poczynając od dnia 1 października 2015 r. Jednocześnie, bezsporne było to, że odwołująca od 1 grudnia 2015 r. stała się niezdolna do pracy z powodu choroby w okresie ciąży.

Sporne pozostawało natomiast to, czy W. B. faktycznie realizowała umowę z dnia 1 października 2015 r. i to w taki sposób, aby umowa ta mogła stanowić odrębny tytuł do ubezpieczeń społecznych – czy rzeczywiście powstał stosunek pracy, stanowiący tytuł do objęcia odwołującej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi od dnia 1 października 2015 r.

Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją zawartego między stronami stosunku pracy i jako taki ma on charakter wtórny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20.08.2015 r., III AUa 426/15). Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy o sus, pracownik objęty jest obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym, zaś obowiązek ten powstaje od dnia nawiązania stosunku pracy i trwa do dnia jego ustania. Pracownika do ubezpieczeń społecznych zgłasza pracodawca, który jest płatnikiem składek.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy, na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Dlatego też uznaje się, że stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez ważnego stosunku pracy, czyli takiego, w którym oświadczenia woli zawarte w umowie go kreującej są pozbawione wad powodujących ich nieważność lub bezskuteczność. Dlatego też sama czynność formalna polegająca na zawarciu umowy o pracę nie nadaje nowopowstałej relacji miana „stosunku pracy”. Dla jego istnienia konieczne jest współistnienie elementów takich jak: zamiar stron do przyjęcia na siebie roli pracownika i pracodawcy, faktyczne wykonywanie, zgodnej z umową pracy przez pracownika oraz faktyczne realizowanie uprawnień pracodawcy wobec osoby zatrudnionej.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o sus, uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, czyli zatrudnioną przez pracodawcę.

Z kolei art. 22 § 1 kp zawierający pojęcie stosunku pracy stanowi, iż przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy charakteryzuje się pewnymi szczególnymi cechami, które odróżniają go od innych stosunków prawnych, na podstawie których można świadczyć odpłatnie czynności na rzecz innego podmiotu. Są to: konieczność osobistego wykonywania pracy, podporządkowanie pracodawcy, wykonywanie pracy na jego rzecz i ryzyko pracodawcy w miejscu i czasie przez niego wyznaczonym oraz odpłatność pracy. Umowa o pracę jest umową starannego działania. Świadcząc pracę pracownik jest podporządkowany pracodawcy, co do czasu, miejsca i sposobu jej wykonywania. Stosunek pracy jest stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. Po stronie pracownika musi istnieć chęć świadczenia pracy oraz możliwość jej świadczenia, a po stronie pracodawcy potrzeba zatrudnienia i korzystania z tej pracy za wynagrodzeniem.

Oceniając nawiązanie stosunku pracy między stronami, oprócz ustalenia czy spełnione zostały wymagane prawem warunki formalne, należy także ustalić to czy strony faktycznie miały zamiar wykonywać obowiązki stron zawartego stosunku pracy i czy rzeczywiście to czyniły. Brak bowiem tych dwóch wskazanych przesłanek świadczyłby o tym, że zawarta umowa o pracę jest umową pozorną.

Zgodnie z art. 83 § 1 kc w zw. z art. 300 kp, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Dla uznania umowy o pracę za pozorną konieczne jest więc jednoczesne wystąpienie trzech przesłanek: złożenie oświadczenia woli dla pozorów, złożenie oświadczenia woli drugiej stronie oraz zgoda drugiej strony na dokonanie czynności prawnej wyłącznie dla pozorów. Umowę o pracę uważa się za zawartą dla pozorów (art. 83 § 1 kc), jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik

nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.08.2005 r., II UK 321/04).

W ugruntowanym dotychczas orzecznictwie przyjmuje się, iż „nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.03.2001 r., II UKN 258/00).

To na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego ubezpieczenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.01.2010 r., II UK 149/09).

W ocenie Sądu, organ rentowy nie wykazał, żeby umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną a płatnikiem składek miała charakter pozorny albo, żeby została zawarta w celu sprzecznym z prawem, w szczególności w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych kosztem uczestników systemu ubezpieczeń społecznych.

Na podstawie ustalonego stanu faktycznego Sąd doszedł do przekonania, że odwołująca pozostawała od dnia 1 października 2015 r. w stosunku pracy z płatnikiem składek P.H.U. (...) Sp. z o.o. Zatem od tej daty, zgodnie z powołanymi wyżej przepisami, podlega ona ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu jako pracownik.

Ocenę stosunku prawnego dokonaną przez organ rentowy uznać należy za nietrafną. Postępowanie dowodowe wykazało, że odwołująca przystąpiła do świadczenia pracy i faktycznie realizowała obowiązki pracownicze od 1 października 2015 r. do końca listopada 2015 r. Odwołująca świadczyła pracę jako pracownik, na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu i czasie przez niego wskazanym, w sposób przez niego określony.

Postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania świadków F. B. i D. S., a także S. O., wykazało potrzebę, racjonalność tego zatrudnienia. Zeznający potwierdzili, że odwołująca pracując zarówno a podstawie umów zlecenie, jak i umów o pracę wykonywała swoje obowiązki w terenie oraz w redakcji, przygotowując materiały do poszczególnych programów. Świadek M. B. (2) potwierdził, że odwołująca w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, spędzała w pracy więcej czasu. Natomiast w okresie zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia zakres obowiązków odwołującej był mniejszy.

S. O. potwierdził, iż przed zawarciem umowy o pracę z dnia 1 października 2015 r. odwołująca nie zajmowała się poszukiwaniem reklamodawców. Zawierając z odwołującą nową umowę o pracę uznał za zasadne powierzenie konkretnie jej tych właśnie obowiązków. S. O. wskazywał także, iż zawarcie z odwołującą umowy o pracę wynikało z obopólnych uzgodnień oraz uważał za korzystniejsze zatrudnienie w/w na podstawie umowy o pracę. Odwołująca wskazywała przy tym, iż zawarcie umowy zlecenia od 1 października 2013 r. było spowodowane tym, że miała elastyczny czas pracy i mogła opiekować się córką. Uważała także zawarcie umowy zlecenie za korzystniejsze niż obniżenie wymiaru czasu pracy w ramach umowy o pracę.

Istotnym dowodem przywoływanym przez stronę pozwaną na fikcyjność, pozorność stosunku pracy, miało być rozpoznanie u odwołującej niedoczynności tarczycy w trakcie ciąży oraz zawarcie przez odwołującą umowy o pracę w 15 tygodniu ciąży. Analiza dokumentacji nadesłanej przez odwołującą, jak również zeznania A. G., lekarza wystawiającego zaświadczenie lekarskie z dnia 2 października 2015 r., nie potwierdzają by stan zdrowia odwołującej uniemożliwiał jej podjęcie zatrudnienia lub w znacznym stopniu ograniczał możliwość wykonywania obowiązków pracowniczych. Świadek stwierdziła wręcz, że w przypadku odwołującej nie było przeciwwskazań do wystawienia orzeczenia lekarskiego o zdolności do wykonywania pracy. Nie ma przy tym także znaczenia fakt, iż odwołująca zawierając z pracodawcą umowę o pracę była w 15 tygodniu ciąży, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę fakt przystąpienia i realizowania w/w umowy.

W orzecznictwie wyrażono pogląd, zgodnie z którym, nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06.02.2006 r., III UK 156/05), podobnie jak inne cele stawiane sobie przez osoby zawierające umowy o pracę, takie jak na przykład chęć uzyskania środków utrzymania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.02.2012 r., I UK 265/2011). Sąd w pełni podziela także stanowisko, wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10.02.2006 r. (I UK 186/05), zgodnie z którym korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego na skutek podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu samo w sobie nie mogłoby być określone jako sprzeczne z prawem. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę.

W ocenie Sądu, pod względem formalnym, jak i faktycznym stosunek pracy pomiędzy stronami spełniał zatem wszystkie cechy przedmiotowo istotne, a sformułowane w art. 22 kp. Dlatego też, umowa o pracę zawarta pomiędzy odwołującą, a płatnikiem składek dnia 1 października 2015 r. wywarła skutki prawne na gruncie ubezpieczeń społecznych. Skutkowała bowiem powstaniem tytułu do objęcia odwołującej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym. Ubezpieczeniem społecznym z tytułu stosunku pracy podlega bowiem tylko taka osoba, która faktycznie umowę o pracę wykonuje, to jest wykonuje czynności określone w tej umowie w ramach stosunku pracy i jak pracownik. Odwołująca wykazała w postępowaniu sądowym, iż rzeczywiście wykonywała obowiązki pracownicze wchodzące w zakres powierzonego jej stanowiska, co wynika bezpośrednio z jej zeznań, jak i z zeznań przesłuchanych świadków. Przy braku dowodów przeciwnych Sąd dał wiarę co do zakresu powierzonych czynności i faktycznej ich realizacji w oparciu o korelujące ze sobą, logiczne i zgodne zeznania złożone w toku postępowania.

Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego, że umowa o pracę została zawarta jedynie dla pozorów, celem uzyskania ochrony ubezpieczeniowej i świadczeń z ubezpieczenia społecznego i jako taka jest nieważna. Ustalony stan faktyczny nie usprawiedliwia tezy o pozorności złożonych przez strony oświadczeń woli ani też o obejściu ustawy. Przeciwnie – wskazuje na spełnienie warunku zatrudnienia pracowniczego stanowiącego tytuł ubezpieczenia. W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie mogłoby dojść wówczas, gdyby zgłoszenie do tego ubezpieczenia dotyczyło osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła, a więc nie wykonywała zatrudnienia w ogóle albo wykonywała je na podstawie innej umowy niż umowa o pracę. Odwołująca udowodniła jednak, że cel zawartej umowy o pracę był zgodny z jej postanowieniami. Umowa taka jest więc ważna i skuteczna, a art. 83 kc nie znajduje do niej zastosowanie. Twierdzenia organu rentowego jakoby umowa o pracę została zawarta dla pozorów w celu zapewnienia świadczeń z ubezpieczenia społecznego przez odwołującą nie zostały w postępowaniu przed Sądem wykazane.

Mając powyższe na względzie Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc i powołanych przepisów prawa materialnego zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie tiret czwartego w ten sposób, że ustalił, iż w okresie od dnia 1 października 2015 r. W. B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu jako pracownik płatnika składek Przedsiębiorstwa Handlowo-Uslugowego (...) Sp. z o.o. w P. – punkt 1. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania (kosztach zastępstwa procesowego) Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania.

Na tej podstawie Sąd zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz płatnika składek P.H.U. (...) Sp. z o.o. w P. kwotę 180 zł, przyjmując, że w sprawie, w której odwołanie wniesiono przed dniem 20 lipca 2016 r. (data uchwały Sądu Najwyższego, III UZP 2/16) o kosztach zastępstwa procesowego można orzekać zgodnie z zasadami praktykowanymi dotychczas – punkt 2. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki